

Decernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 261

Maribor, četrtek 15. novembra 1928

Izhaja razum nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čez. zav. v Ljubljani št. 11.409
Volja mesečno, prejemana v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljena na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Alekeandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifni
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Rusija in Jugoslavija

Predsednik KDK Pribičević se je izrazil za priznanje Rusije od strani naše države. »Priznanje« je beseda političnega besednjaka ter želi povedati to, kar se razume pod stiki med eno in drugo državo. O priznanju v pravem pomenu besede sploh ne more biti debate, kajti ves svet mora priznati, da je velika Rusija tu, da je na svetu velik ruski narod in da je Rusija velik svetovni činitelj. Debate, ki se vodijo že deset let o »priznanju« in »nepriznanju« Rusije, so na eni strani smešne, na drugi so dokaz, da je Rusija v svetu tako velika in važna, da se ves svet v največji meri briga za rusko notranjo zadevo — za ruski režim.

Priznanje Rusije je samo vsled tega na dnevnem redu, ker je v Evropi toliko režimov, ki sami sebe istovestijo z državo. Kljub temu, da se v mnogih državah pod pritiskom režimov tako nekako gleda na Rusijo, kakor je nekdanji fevdalni svet gledal na Francijo po meščanski revoluciji, so vendar skoraj povsod ne glede na vse politične in diplomatske zadeve, na »de jure« in »de facto« priznanja z Rusijo normalni odnošaji. Z Rusijo se trguje, podjetniki, znanstveniki in drugi se obiskujejo, prirejajo se ruske razstave itd. Vse je tako, kakor med državami istega sistema notranjega položaja. Češkoslovaška republika je n. pr. ves čas v normalnih odnošajih z Rusijo in se ne boji nobenega ruskega revolucionarnega importa.

Naši diplomati — vsi so pristno beograjski — pa hočejo povsod drugod pomanjkljivo vnebo in točnost pokazati ravno napram Rusiji. Naš režim ne prizna Rusije »de facto«, ne »de jure« in pri tem se — kakor nikjer drugje — silno pazljivo skrbi, da ostane Jugoslavija brez vsakega, tudi najmanjšega stika z Rusijo, ob katero je bil nekdanji pripet ves zunanje-politični voziček stare Srbije.

Še dalje se gre! Iščejo se celo prilike, da bi se manifestiralo nasprotstvo do Rusije. Ko je ob Volgi razsajala pred leti lakota vsled velikih elementarnih katastrof, vsled posledic meščanske vojne in blokade ter se je na pobudo Nansena osnovala velika pomožna akcija, je med zastopniki vseh držav, med samimi nasprotniki ruskega političnega sistema edino naš zastopnik, diplomatski »strokovnjak« Spalajković smatral za potrebno in umestno izjaviti, da »njegova« država ne da za Rusijo niti pare. Rusija lahko živi brez te pare, tudi brez vseh diplomatskih priznanj in ves svet je že tako daleč, da dela ostentativno razliko med diplomatsko teorijo in življensko prakso. Gotovo je pa to, da se o Rusiji nikjer na svetu kaj takega ne čuje kot v Beogradu od naših zunanjih ministrov.

Sedanji dr. Marinković si je pridobil posebno značilen sloves. Ko so ga opozarjali na odnošaje, ki jih ima z Rusijo naša bratska in povrh še malo-antantna zaveznica Češka, se je odrezal: »Kaj čemo z Rusijo, ona bi nam dobavljala samo komunistične brošure!«

Mali, skrajni sebičnejši v Beogradu sodijo veliko Rusijo po sebi. Ker smatrajo sami sebe za državo, smatrajo tudi Stalina in njegove tovariše za Rusijo. Še dalje gredo! Za rusko

Kaj hočejo Hrvati

VAŽNE IZJAVE DR. MAČKA O MOŽNOSTI SPORAZUMA IN ZAHTEVAH HRVATOV. — NAROD IN KRALJ. — LE INICIJATIVA KRALJA.

BEOGRAD, 15. novembra. Današnje »Vreme« objavlja razgovor svojega sotrudnika Čede Mitrovića s predsednikom HSS, dr. Mačkom. Novinar Mitrović se je mudil več dni v Zagrebu in se je zlasti zanimal za stališče, ki je zavzemajo prvaki Kmečko-demokratske koalicije glede možnosti rešitve notranje-politične mize.

Novinar Mitrović je stavil dr. Mačku sledeča vprašanja:

Ali je sporazum s Hrvati mogoč?

Dr. Maček: »Mislim, da je sporazum še vedno mogoč, vendar samo na bazi sklepov, ki jih je sprejela KDK na svoji seji dne 1. avgusta v Zagrebu, ki sem jih komentiral tudi v svojem govoru v Zaprješću, dasiravno moram odkrito priznati, da je krenilo mišljenje Hrvatov in Srbov na Hrvatskem po 1. avgustu znatno na levo. V ostalem pa moram naglasiti, da Vaše vprašanje ni bilo dobro zastavljeno. Ne gre namreč za sporazum Hrvatov in Srbov, temveč za sporazum med Hrvati in prečanskimi Srbi na eni ter Srbijanci na drugi strani. Sporazum med Hrvati in Srbi je tako popoln, kar se je dovolj jasno pokazalo na shodu v Sisku še bolj pa v Gospiću.«

Kako si zamišlja vodstvo KDK revizijo ustave?

Dr. Maček: »Tudi na to vprašanje je dala KDK odgovor že 1. avgusta. Toda

o tem je za enkrat še preuranjeno diskutirati.«

Kako interpretirate pojem svobodne Hrvatske?

Dr. Maček: »Pojem svobodne Hrvatske razumem jaz in vsi Hrvati tako, da dobi Hrvatska popolno suvereniteto v legislativi in eksekutivi. Reči moram, da me zelo preseneča, da smatrajo Srbijanci to našo zahtevo za rušenje države, kakor da vzhledov v Veliki Britaniji, ki je baš zato tako močna in velika, ker sestoji iz samih svobodnih in samostojnih držav.«

Ali Vas ne more zadovoljiti široka samouprava?

Dr. Maček: »Vprašanje samouprave bo rešil hrvatski narod sam. To spada v našo konferenco in rešili bomo to v zadovoljstvo vseh Hrvatov in prečanskih Srbov.«

Dr. Maček je svoj razgovor, ki se je nato kretal še okoli priznanja sklepov okrnjene narodne skupščine in socialnega bojkota, zaključil z izjavo, da mora iniciativa za rešitev krize priti od kralja, ker je situacija danes še ravno takšna, kakor takrat, ko je vodja hrvatskega naroda Stjepan Radić izpregovoril znane besede: »Za nas obstoja samo še kralj in narod!«

Občinski komisarjati pred skupščino

ZAKAJ DR. KOROŠEC NE DOVOLI RAZPISA OBČINSKIH VOLITEV V MEŽICI. — ZANIMIVA RAZPRAVA.

BEOGRAD, 15. novembra. V narodni skupščini je bil danes interpelacijski dan in je skoro vso dopoldansko sejo okupirala razprava o interpelaciji poslancev Petejana glede zavlačevanja razpisa občinskih volitev v Mežici.

Notranji minister dr. Korošec je v svojem odgovoru naglašal, da je bil občinski svet v Mežici razpuščen 1. 1928 z utemeljitvijo, da je zapravljala občinsko premoženje. Občina ima samo 1.900 prebivalcev, občinski odbor pa je napravil kar pet milijonov dolgov. Za to je nadzorstvena oblast postavila komisarija, da vodi občinske finance. Dosei je prihranil komisar že pol milijona dinarjev in vrh tega nima komisar nobene plače in si zaračuna samo potne stroške.

državo smatrajo celo samo nekaj ruskih beguncev, ono veliko Rusijo v geografiji, milijonske ljudske množice pa bagatelizirajo kakor kakega opozicijonca v svoji skupščini.

Ravno sedaj so se posebno dobro izkazali, ko so proti predsedniku KDK Pribičeviću dali v »Politiki« besedo ruskega begunca Al. Ksjunjinu. Pribičević je govoril o Rusiji v prvi vrsti kot o veliki državi, o skupnosti velikega slovanskega naroda, pod naslovom »stvarnega odgovora« mu pa sedaj našteva ruski begunec, kaj vse manjka in kaj je vse napačno pri tem in onem predstavniku ruskega, danes vladajočega režima.

Posl. Petejan: »Koliko pa znašajo ti potni stroški?«

Dr. Korošec: »Toliko, kolikor plača župana!« (Vsa skupščina je tuknila v smeh, ker je dr. Korošec s tem priznal, da komisar ni nič cenejši kakor župan.

Posl. Vuja Lazić: »Gospod minister, koliko pa je pod vašim režimom v vsej državi občinskih komisarjev?«

Dr. Korošec: »Vseh je samo 24« (V skupščini je nastal ponovni krah, nato pa prerekanje. Slišati je bilo klice posl. Petejana in Vujića: »Vi lažete! To ni res. Skupščini ne boste lagali!«)

Dr. Korošec: »Vseh komisarjev je samo 24 in sicer na Hrvatskem in v Slavoniji 16, v Sloveniji 2, ostalih 6 pa odpa- de na Vojvodino.«

Beograjskim hegemonistom je to merilo. V imenu naroda zahtevajo pravi ljudski zastopniki pravico in poštenje, hegemonisti pa pravijo, razložite nam, kaj sploh hočete, da se lahko »pogajamo«. Če se reče »narod«, menijo oni, kaj je rekel včeraj Maček, danes Pribičević, če se zahteva kruh, pridejo s strankarskim sestavnim ključem finančnega odbora.

Zalostno bi bilo za Jugoslavijo, če bi jo mi vsi poznali in gledali le po gubah in dlakah dr. Marinkovičevega obraza, kakor on s svojim taborom presoja in gleda veliko Rusijo le po kakem Staliju in po Ksjunjinu.

Posl. Vujić: »To je laž! V vsakem selu v Banatu je najmanj po eden komisar!«

V splošnem prerekanju je dr. Korošec zaključil svoj odgovor z izjavo, da ne more sprejeti Petejanovega predloga in ugoditi njegovim zahtevam po razpisu občinskih volitev v Mežici.

Posl. Petejan je nato v daljšem govoru pobijal točko za točko Koroševih izjav in naglašal, da dr. Korošec samo zato ne dovoli razpisa občinskih volitev v Mežici, ker tam klerikalci nimajo svojih volitev in ker jim komisariat omogoča, da proti volji večine prebivalstva gospodarijo v občini po mili volji.

V svojih nadaljnjih izjavah se je Petejan dotaknil tudi zadnjih krvavih demonstracij v Ljubljani in pri tem naglasil, da ni nikjer na svetu primera, da bi še kaka vlada nastopala proti lastnim državljanom, ki manifestirajo za lastno državo.

Ob 12.30 je seja še trajala.

Državna loterija

BEOGRAD, 15. novembra. Pri današnjem zrebanju državne razredne loterije so bili izžrebani sledeči večji dobitki: 400.000 Din je zadel št. 106.623, 30.000 Din št. 54.954, 10.000 Din št. 36.711, 71.052, 87.709 in 98.619, 4000 Din pa št. 39.946, 49.650 in 92.863.

Ponesrečen atentat na Obregonovega morilca

NEW-YORK, 15. novembra. V državni jetnišnici v Mexiko-City se je odigral včeraj vznemirljiv prizor. Nečak umorjenega predsednika generala Obregona, stotnik Jezus Obregon, je zahteval dostop k jetniški celici morilca Torala. Ko je stopil pred ograjo celice, je zgrabil nenadoma samokres in hotel morilca svojega strica ustreliti. Jetniški pazniki pa so to še pravočasno opazili in ga razorožili. Stotnik se je vrnil nato domov, kjer si je nekaj ur kasneje pogugal kroglo v glavo in obležal takoj mrtev.

Medved odtrgal otroku roko

PRAGA, 15. novembra. V tukajšnjem zoološkem vrtu se je pripetila včeraj težka nesreča. Pred kletko velikega ruskega medveda je stala neka služkinja s 4 in pol letnim otrokom, ki je hotel podajati zverini kruh. Da bi to lažje storil, ga je služkinja dvignila preko ograje. V tem hipu je medved zgrabil otroka za desno roko in mu jo iztrgal. Otroka so takoj prepeljali v bolnico, kjer so ga operirali.

Titulescu se vrnil v London

BUKAREŠT, 15. novembra. Titulescu se vrne jutri v London na svoje poslaniško mesto. Sprejel je tudi predlog ministrskega predsednika Mania, da zastopa Rumunijo pri Društvu narodov.

Napađeni parnik

LONDON, 15. novembra. Pri otoku Tajl na Kitajskem se je ponesrečil trgovski parnik »Sinči«. Ko so hiteli na pomoč razni parniki, da rešijo potnike, so napadli ladjo pirati, jo izropali in zažgali. Angleški rušilec »Terapitis« jih je potem zasledoval ter jih ujel, nakar so bili vsi obešeni.

Socijalna politika mariborske oblasti

LETOS KORUZA. — ZA DRUGO LETO OBLJUBLJEN ZASLUŽEK. — AB-NORMALNA DECA.

Iz državnega kredita za podporo onim, ki jim nedostaja hrane, je bil mariborski oblast priznan znesek 800.000 Din. Odbor za nabavo hrane pri ministru socijalne politike je nakupil in poslal v našo oblast 26 vagonov koruze, na kar se je sestavil za mariborsko oblast poseben odbor, v katerem so poleg velikega župana predsednik oblastne skupščine, mestni župan mariborski, oblastni referent za kmetijstvo ter zastopnika trgovske in obrtne zbornice in oblastnega odbora »Rdečega križa«. Vse administrativne posle v zadevi razdelitve koruze je vršil oblastni oddelek za socijalno politiko, ki je po vsestranskem razmotrivanju o potrebah v posameznih okrajih ter na podlagi tozadevnih poročil sreskih poglavarjev odločil, da dobe od razpoložljive koruze: srez Šmarje pri Jelšah 5 vagonov, srez Ptuj 4, srez Murska Sobota in Maribor levi breg po 3, srez Celje in Maribor desni breg po 2, srez Dolnja Lendava, Gornji Grad, Konjice, Ljutomer, Prevalje, Prelog in Slovenjgradec pa po en vagon. Vsled nerazumljive pomote, ki je pozneje ni bilo mogoče popraviti, je bilo odposlano srezu Ptuj 5 vagonov, srezu Konjice nič. Koruza se je razelila potom sreskih poglavarjev z intenzivnim sodelovanjem za to določenih zastopnikov oblastnega odbora in posebnih pritožb povzročila razdelitve ni bilo. Pokazalo pa se je, da bi bila akcija za prehrano rednega prebivalstva veliko bolj učinkovita in vsestransko koristnejša, če bi se dalo ljudem prilike zaslužiti pri javnih delih. Ministrstvo socijalne politike je zato resporočilo, da misli za bodoče leto pomagati gladujočim na ta način, da bo prispevalo k stroškom za javna dela v krajih, kjer trpi prebivalstvo pomanjkanje. Tozadeven predlog je veliki župan v sporazumu z omenjenim oblastnim od-

borom za nakup hrane ter oblastnim odborom mariborske oblasti na podlagi tozadevnih poročil posameznih sreskih poglavarjev že stavil, ga obrazložil ter utemeljil.

Za ureditev perečega vprašanja o izplačilu rent našim državljanom, ki so bili zaposleni po rudnikih in tovarnah v Nemčiji, je bila potrebna natančna in točna statistika. Zbrali so se tozadevni podatki o tistih interesentih, ki stanujejo na teritoriju mariborske oblasti, ter bili predloženi na uporabo pri tozadevnih pogajanjih z Nemčijo ministru socijalne politike v Beogradu in našemu konzulatu v Düsseldorfu. Ugotovljeno je, da stanuje v mariborski oblasti sedaj 79 takih upravičencev oziroma njih vdov (ne v številu njih otrok in sirot).

Državni dežji dom v Mariboru je po uredbi o prenosu poslov na oblastne samouprave prešel na oblastni odbor mariborske oblasti.

Abnormalne dece je v mariborski oblasti 894 in sicer: slepih 53, gluhtonemih 325, pohabljenih 259 in slaboumnih 257.

Podatki za vsakega posameznika (o imovinskem stanju starišev, potreba odgoje, potrebnih ukrepov itd.) so se čim točneje ugotovili, da se bodo mogla v slučaju potrebe in zahteve dati hitra in točna pojasnila.

V stanovanjskem vprašanju so bili ministru socijalne politike sproti predlagani potrebni podatki. Po sedaj veljavnem stanovanjskem zakonu je v Mariboru zaščitenih okoli 7.130 oseb, zaščitenih stanovanj pa 6.011. S 1. majem 1928 je bilo odpovedanih okoli 620 stanovanj, primanjkljaj tedaj okoli 500 stanovanj. Na deželi to eminentno vprašanje ni tako pereče, ko v Mariboru.

V invalidskem domu v Celju je redno oskrbovanih povprečno 73 invalidov.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 15. novembra ob 20. »Konjederka«. **Gostovanje Hansi Niese.**

Petek, 16. novembra ob 20. »Divji avtomobilist«. **Gostovanje Hansi Niese.**

Sobota, 17. novembra ob 20. »Oblaki«, ab. A. Premijera.

Nedelja, 18. novembra ob 15. »On in njegova sestra«. Ob 20. »Ognjenik« pri znižanih cenah. Kuponi.

»Oblaki« na mariborskem odru. V soboto, 17. tm. bo premijera efektne Kvapilove drame »Oblaki«. Delo, ki se je pred leti vprizorilo na čeških in nemških odrih, je imelo izredno velik uspeh. V drami je mnogo lirčno-dramatskih scen, ki gledalca dobesedno ganejo. Glavni vlogi sta v rokah gdč. Kraljeve, ki bo igrala gledališko igralko Zemanovo in g. Rakuša, ki bo podal semeniščnika. Župnika igra g. Grom, njegovo sestro pa ga Bukšekova. Režira g. J. Kovič.

H koncertu pianista Noča.

O našem domačem umetniku, ki nastopi jutri prvič v Mariboru, piše »Neue freie Presse« (1927): »Gospod Ivan Noč, ki nas je obiskal že v tretjič, je neobičajen tehniški talent, virtuoz in glasbenik. Izza lanskega nastopa nam je v najboljšem spominu. Njegov spored ne pozna šablone: vsebuje zastopnike moderne smeri, katere interpretira z muzikalnim umevanjem in z ustreznim vseh tehniških zahtev.« Že po sestavi sporeda bo koncert izredno zanimiv in gotovo za nas velika atrakcija. Da bo dostop mogoč vsakomur, so ostale neizpremenjene običajne cene vstopnic.

Katastrofa „Vestrisa“

119 žrtev nesreče.

Katastrofa angleškega parnika »Vestrisa«, ki se je potopil v Atlantskem morju, je žalibog zahtevala več človeških žrtev, kakor se je prvotno domnevalo. Ladjedelnica Lamport & Holt v Liverpoolu je dobila namreč obvestilo, da je utonilo 119 oseb, dočim je bilo na krovu skupno 337 oseb.

Parnik je zašel v strahovit vihar, tekom katerega se je slabo vskladiščen tovor prevrnil. Ladja se je nato nagnila in se brez eksplozije tekom ene minute potopila. Kapitan je še pravočasno opazil nevarnost. Hladnokrvno je izdal vsa povelja za rešitev potnikov in posadke in tako preprečil, da ni nastala panika. Najprej so pustili v rešilne čolne ženske in otroke, nato pa še ostale potnike in posadke. Kapitan Carey in radiotelegrafist Laughlin sta zadnja zapustila parnik in se rešila s plavanjem. Ko je ladja izgubila v morske globočine, pa je žal potegnila s seboj neki prenapolnjen rešilni čoln. Del potnikov je pri tem utonil, ostali pa so se s plavnijem rešili v ostale čolne. Pri reševanju ponesrečenec se je posebno odlikovala ameriška križarka »Wyoming« ter parniki »Shipper«, »Myriam« in »Berlin«, ki so prevzele skupno 218 oseb. Številne rešence so morali oddati takoj v bolnice. Vsled silnega mraza in deževja ter prestanega strahu so padli mnogi v nezvest. Več rešilnih čolnov s ponesrečenci je bilo celih 18 ur na morju brez vsakih sredstev, prepuščenih na milost in nemilost razburkanim valovom.

Živinski sejem v Mariboru.

Na živinski sejem, ki se je vršil 13. tm., je bilo prigianih 15 konjev, 10 bikov, 140 volov, 474 krav in 15 telet, skupno 654 komadov. Prodanih je bilo 297 komadov, od teh za izvoz v Italijo 15, v Avstrijo 56 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli kg žive teže Din 8,25—8,50, poldebili 7—8, plemenski 5,50—6,75, biki za klanje 6—7,50, debele klavne krave 7,50—8, plemenske 6—7, krave za klobasarje 4—5,50, molzne krave 6—7,25, breje 6—7,25, mlada živina 6—8 Din.

Z voza je padel

uslužbenec tvrde Tičar v Jezdarski ulici Slavko N. Ko je vozil po ulici Ob železnici, je nenadno dobil živčni napad in je padel na cesto. Pri padcu si je močno poškodoval nos. Pozvani rešilni oddelek mu je nudil prvo pomoč in ga odpremil v bolnišnico.

Mariborski in dnevi drobiž

Kričeče izrabljanje uradne oblasti

Prihodnje leto, dne 3. februarja, se bodo vršile v vsej mariborski oblasti volitve v okrajne cestne odbore oziroma okrajne zastope, za katere se že sedaj prav pridno pripravljajo vse stranke. Zlasti SLS napenja vse sile, da bi dosegla pri volitvah čim boljši uspeh in se v to svrhu poslužuje tudi nedopustnih sredstev. Tako je bil mnogim občinam na deželi te dni uradno dostavljen s plakati o razpisu volitev, ki jih razpošilja oblastni odbor mariborski, tudi lepak s sledečo vsebino: »Tajništvo Slov. ljudske stranke v Mariboru, dne 9. novembra 1928. Velečenjeni gospod župan! V prilogi Vam pošiljamo izvod uredbe za volitve v okrajne cestne odbore oz. okrajne zastope, ki se bodo vršile v nedeljo, dne 3. febr. 1929. Ostalo bo razvidno iz razglaša, ki Vam dostavi okrajni zastop oz. sresko poglavarstvo. Prosimo Vas, da vplivate po možnosti na občinske odbornike, da na dan volitev glasujejo za listo, ki je bila postavljena na okrajnem zboru delegatov in občinskih odbornikov SLS meseca septembra. Pozdrav! M. Kranjc, l. r. tajnik Slov. ljudske stranke v Mariboru.« Razpošiljanje tega lepaka uradnim potom je vsekakor nečuvvena zloraba uradne oblasti. Trenutno sicer še ne moremo ugotoviti, ali se je zgodil ta kričeč primer izrabljanja uradne oblasti z vednostjo oblastnega odbora oziroma njegovega predsednika, ali pa je tajnik SLS, g. M. Kranjc, ki je obenem oblastni odbornik, izvršil vse na svojo roko. Vsekakor pa izgleda, da ima tajništvo SLS v Mariboru zelo tesne zveze z oblastnim odborom. Radovedni smo, kaj poreče k temu predsednik oblastnega odbora!

Krajevna organizacija SDS za III. okraj mesta Maribor

vabi vse odbornike k seji, ki bo v petek 16. novembra ob 20. v posebni sobi kavarnarje Ivancič, Melje.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, 16. novembra, ob 8. zvečer v veliki kazinski dvorani koncert odličnega ljubljanskega pianista g. prof. Noča iz Ljubljane, ki je žel tudi izven svoje domovine mnogo hvale in priznanja. V ponedeljek, 19. novembra: dr. Čurčin, glavni urednik »Nove Evrope« o veleaktualni temi: Naša državna kriza in poti k njeni rešitvi.

Podružnica Narodno-strokovne zveze Maribor

vabi vse svoje odbornike k seji, ki bo v nedeljo 18. novembra ob 10. dop. v pred-sobi pisarne SDS, Cankarjeva ul. 1.

Nevaren kvartar iz Maribora.

Pri okrajnem sodišču je bil včeraj obsojen na občutno kazen sedemdnevnega zapora neki trgovski potnik, nevaren kvartar, ki išče oziroma je iskal svojih žrtev med naivnejšimi ljudmi na deželi. Nedavno se je pojavil v št. Lovrencu na Pohorju, tam prisedel v gostilni k domačinom ter pričel z njimi prijateljske razgovore. Ko si je že malo pridobil zaupanje družbe, je predlagal, da bi pričeli kvartati. Začel je z neko nedolžno igro ugibanja kart. »Sodelovali« so neki sedlar trgovci in soproga drugega trgovca — sami domačini. Vsi so pričeli dobivati in prihiti tako v korajžo, da so kar po sto dinarjev stavili. Polagoma pa se je steča nagibala k neznanu iz Maribora, ki je naenkrat zahteval, naj položijo celo po 400 Din. Ko pa bi bil imel on zgubiti, igra naenkrat ni bila veljavna, pač pa je bilo vse v redu, kadar so izgubljali šentlovenčani! Kljub precej zalkoholizirani atmosferi so začeli domačini paziti na mefista iz Maribora in so res spoznali, da je skrivaj manipuliral s kartami, ko so ostali že prejeli svoje srečne karte. Pozvali so orožnika, narkar je Mariborčan nekaterim vrnil denar, drugi pa so ostali še oškodovani. Pred sodnikom se je izgovarjal mož, da ni hotel slepariti, kar da dokazuje tudi dejstvo, da ni bil tepen od prevaranih Sodnik je imel drugačne nazore in je elegantno oblečenemu gospodu prisodil eksemplarično kazen, ki jo je brez ugovora vzel na znanje.

Tovariša okradel.

V Erjavčevi ulici stanujejo v provizorni baraki zidarski delavci večje gradbene tvrdke. Tam je zginilo v sredo zjutraj nekemu delavcu težko prigranah 400 Din. Stanovalci so osumili nepoštenega dejanja svojega kolego Janeza S. iz Topolja pri Rogatcu, ki je isto jutro nekaj zamotaval v svojo posteljo. Osamljenca so aretirali in našli pri njem ukradeno denarnico — brez novcev. Janes trdi, da so mu denarnico podtaknili. Kljub temu ga bodo predali sodišču.

S težkim jermenom je šel.

Vrednost velikih jermenov po raznih žagah in sličnih podjetjih je znana. Tako tudi 12 m dolgi, 16 cm široki, iz 6 delov sešiti jermen v žagi g. Franca Skazedonika na Muti ni ostal neopažen. V noči na preteklo nedeljo ga je neznan tat snel in odnesel bogve kam. Lastnik žage je oškodovan za dva tisoč dinarjev. Varnostna oblastva pa že imajo na pikl nekega sumljenca iz Maribora.

Pride 18. novembra Pride

Kraljkraljev

istočasno v

Grajski kino in Kino Union

Tragikomičen poskus samomora.

Davi navse zgodaj se je še mladostna Ivanka K. po kratkem, v misterij noči zavitem prepiru spustila vsa razmršena v divjem diru po obronku naravnost k Dravi. Ob pešpoti je podrla dva delavca in — skočila v hladno jutranjo kopalnico. Za njo je pridiral njen dragi. Komaj si je razjarjeno ženšče do dobra omočilo obleko — (Drava je na dotičnem kraju vsled trajnega padanja zopet plitva) —, je že sama prikobacala na breg, se razkoračila pred gručo gledalcev, pokazala figo in zaklicala svojemu »možu«, ki je med tem priteknel po bregu na kraj »nesreče«: »Cufaj se ne bom, ti hudič...« da se ne boš preveč veselil...« Med splošnim smehom je nekdo v gruči dejal: »Dober« gabelfrštuk« in pomežiknil navzočim, ki so občudovali igralsko samomorilko, podobno mokri kokoši. Njen »mož« je nato prišel k sapi ter se ojunatil: »Hvala Bogu, si se vsaj enkrat umila! Marš domov!« Potem pa je bilo jutranje predstave konec.

Serijski novih nezgod — opekline.

Včeraj smo poročali o slučaju delavca Kobaleta iz tovarne za dušik v Rušah, danes pa imamo na dveh različnih krajih zopet dva slučaja težjih opeklin. Gselman Ivan, 23letni pomožni delavec v Mariborski tekstilni tovarni v Melju se je pri delu po nesreči polil z večjo količino vročega luga. Dobil je opasne opekline na glavi, prsah in rokah. Prepeljali so ga v bolnico. — Na Jugoslovanskem trgu pa je eksplodiral Julijani Banovi gorilnik na špirit. Pri tem si je zelo opasno opekla obraz. Tudi njo je rešilni oddelek oddal v bolnico. Res čudna vrsta enakovrstnih nezgod tekom dveh dni.

Velik požar v mlinu.

V banatski vasi Dragotin je v torek silen požar uničil tamkajšnji veliki paromlin, last paromlinske družbe v Karlovcu. Ogenj je vpepelil poslopje in vso zalogo ter znaša škoda nad dva milijona dinarjev. Požar je nastal v podstrešju, kjer so bile velike količine žita. Delavci so ga prepoznali in tako je plamen kmalu objel vso hišo. Močen veter je otežkočal rešilna dela gasilcev. V mlinu je zgorelo tudi 10 vagonov moke.

Streljaška družina

opozarja svoje člane, da se bo vršilo v nedeljo, dne 18. tm. ob 9. dop. na vojaškem strelišču poskusno streljanje za tekmo, ki se bo vršila dne 25. tm. Istotam in ob istem času. 2169

Ako se počutite slabo,

je najboljša in najprijetnejša delujoča domača sredstvo Franc-Jozefova naravna gorka voda, ki sigurno deluje tudi v prav mali količini. Dopisi zdravnikov specializovanih za ženske bolezni, hvalijo blagodejni vpliv Franc-Jozefove gorke vode, ki zlasti odgovarja nežnemu organizmu. 2098

Smrt „kralja igralcev“

S SMRTJO ZAKLJUČENA IGRA. — HAZARDERJI MED SEBOJ.

V prvih trenutkih, ko se je doznalo, kdo bo državni predsednik Amerike, je padel kot žrtev morilske kroglice v New Yorku »kralj« igralcev Arnold Rothstein. Vseh velikih stav, ki jih je imel na izid volitev, ni mogel niti kasirati niti poravnati.

Naj bo še toliko statističnega materiala o zločinskem svetu Amerike, življenje tega moža je vendar za ta svet najbolj značilno.

Z Rothsteinom je umrl največji igralec Amerike in sveta sploh. V primeri z njim padejo na nič vsi drugi srečolovci s kartami in drugimi načini hazarda. Razni zmagovalci banke Monte Carlo so napram njemu male in več ali manj bajneslovne figure.

Rothstein je začel svojo kariero kot posrednik pri nakupu in prodaji zemljišč, kmalo je pa prenesel svoje delovanje na igralnice in stave vseh vrst. Tu je operiral z ogromnimi vsotami: ali jih je dobil, ali pa izgubil. Navadne konjske dirke so pomenile zanj milijone.

Ali je dobival, ali pa izgubljal, vedno je bil na videz neobčuten. Še z očesom ni trenil pri največjem dobičku ali pri zgubi. »Kralj« igralcev ni poznal igralne mrzlice. Igra je bila zanj navadni posel z dobičkom in zgubo. To si je hladnokrvno preračunal in tako srečolovstvo postavil na stopnjo spekulativnega podjetja. Za ta posel se je tudi fizično usposabljal. Tako n. pr. ni ne pil, ne kadil. Danes je dobil, jutri izgubil, zopet dobil, izgubil, dobil in od vsega tega menjavanja velikih vsot je le imel svoje lepe dobičke. Mož je o sreči in nesreči vodil točno trgovsko knjigo.

Karte, kocke, kroglice in vsa druga sredstva srečolovne igre mu niso zadostovale. Udeleževal se je tudi vseh stav. Tekme, dirke, volitve se niso nikdar vršile brez njegovega sodelovanja z visokimi stavami. Če ni bilo kaj takega, je bil pripravljen tudi na

vsako drugo, še tako neobičajno stavo. Če se je n. pr. pojavila kaka filmska zvezda in so ugibali o njeni starosti, je takoj aranžiral in ponudil visoko stavo. Nobene, še tako čudne stave ni odklonil.

Nekaj tednov pred volitvami je igral s petimi znanimi newyorškimi igralci poker. Igra je trajala par dni in noči. Njegovi dolarski tisočaki so kopneli kot sladoleđ na solncu. Dolgo je smatral to za slučaj usode, končno je pa spoznal, da njegovi nasprotniki korigirajo srečo. Dosti je izgubil ter nekaj časa tudi sproti plačeval, ko se je pa popolnoma uveril, da ga goljufajo, je pa vstal ter mirno izjavil, da ne igra več in ne plača.

Kot mož principa je to izjavil. Sam je pri igri mnogo ljudi goljufal, ni pa mogel prenesti, da bi se strokovnjaki goljufali med seboj. Tokrat ni bilo poslovne solidarnosti. Zagrozili so mu: »Plačaj, ali — —«

Lahko bi plačal, a ni hotel. In ravno, ko se je vozil, da kasira pri volitvah dobljene stave, so ga zadele kroglice. Najtežje je bil zadet v trebuh, možna bi pa še bila življenska rešitev, če bi se takoj izvršila operacija. Mož je pa hotel poprej napraviti oporoko in ko je bil s tem gotov, je bilo prepozno za operacijo.

Pri zavesti je bil do zadnjega diha, ni pa hotel izdati detektivom svojih morilcev, češ, da je to vseeno in da on nima nič od tega, če je kdo zaprt ali ne. Kakor vse najriskantnejše igre, tako je »kralj« igralcev prestal stojično tudi smrt. Prej je pa zaupno govoril z nekimi svojimi prijatelji in — kar ni hotel policiji povedati — je gotovo povedal njim. Zdaž že kosi smrt v vrstah ameriških profesionalnih igralcev. »Kralj« je pred svojo smrtjo obsodil na smrt več svojih dvorjanov in podanikov. Ti umori bodo oblasti ostali ravno tako tajni kakor smrt »kralja« igralcev.

Turizem

Slavlje pri »Ruški koči«.

Minulo nedeljo je praznovala podravska podružnica SPD v Rušah pri svoji lepi postojanki »Ruški koči«, slavlje otvoritve nove zgradbe poleg stare planinske kočice. Že na predvečer so se zbrali poštvalni odborniki in prijatelji planinstva pri »Ruški koči«, izvršili priprave za slavlje ter se v neprisljeni domači zabavi veselili sadov svojega nesebičnega požrtvovalnega dela. V nedeljo je ob 10. uri daroval g. prof. dr. Jehart v starinski cerkvi Sv. Aneha sv. mašo ter po cerkvenem opravilu blagoslovil novo zgradbo. Pevski zbor Rušanov je zapel ubrano planinsko pesem, nakar je povzel besedo predsednik ruške podružnice SPD g. Lesjak, ki je pozdravil navzoče goste in na kratko orisal zgodovino in delo podružnice, povdarjajoč potrebo delovanja SPD za medsebojno spoznavanje in poglobljanje prijateljskih planinskih odnošajev ter povzdigo in povspesevanje turizma! G. svetnik dr. Senjor se je zahvalil za pozdrav kot nadzornik SPD in predsednik mariborske podružnice SPD ter ugotovil vse hvale in priznanja vredno požrtvovalno delo celokupnega odbora podravske podružnice SPD povdarjajoč, da so bili Rušani prvi pionirji v razširjanju sistematičnega planinskega dela na Pohorju. Čestital je podružnici in njenemu dolgoletnemu izredno požrtvovalnemu predsedniku g. Lesjaku na velikih dosedanjih uspehih. Predsednik hrv. turistovskega kluba »Sljeme« v Zagrebu g. Cvetišič, ki se je z večjim številom svojih članov udeležil slavlja, je zahvaljujoč se za požrtvovalno, povdarjal ljubezen in zanimanje hrvatskih planincev za slovenske gore ter želel podružnici tudi v bodoče mnogo uspeha. Po oficijelni proslavi se je razvila prav neprisljena planinska zabava. Z dograditvijo sedaj otvorene zgradbe je pridobila »Ruška koči« v priložnosti prostorne praktično urejene gostilniške lokale, ki jih je do sedaj zlasti ob večjem navalu gostov že težko pogrešala. V prvem nadstropju in na podstrešju stavbe pa ima sedaj na razpolago udobne sobe za prenočevanje turistov.

Kdor ve, s kolikim trudom in materialnimi žrtvami je v zvezi vsaka gradnja planinskih postojank, ta more prav preceniti delo, ki ga je zopet izvršila ruška podružnica! Zato bi bilo umestno, da se planinci takih planinskih proslav udeležijo v častnejšem številu, kot so to storili ob tej priliki!

Planinsko predavanje dr. Oblaka.

Pretekli ponedeljek je priredila podružnica SPD v Mariboru po okriljem Ljudske univerze planinski večer, na katerem je predaval znani slovenski alpinist dr. Oblak iz Ljubljane o »Visokih Tatrah«. Predavatelj je z izbranimi besedami in na podlagi mnogih skioptičnih slik seznanil poslušalce z divotami in posebnostmi Visokih Tater ter s tem vzbudil zanimanje za poset bratskih slovenskih gorskih krajev. Prisposabljanje skioptičnosti Visokih Tater z domačimi nam že poznanimi kraji v Julijskih in ostalih Alpah, je nazornost in uspeh predavanja še povečalo. Številno navzoče občinstvo je predavatelju sledilo z veliko pažnjo in ga v zahvalo in priznanje nagradilo z burnim ploskanjem! Želeti je, da se nam slična predavanja nudijo v bodoče bolj pogosto!

V nedeljo 18. tm. na Klopni vrh!

Dograditev povečanja »Koče na Klopnem vrhu« bo proslavila mariborska podružnica SPS v nedeljo 18. tm ob 11. predpoldne! Po blagoslovitvi kočice in slavnostnem govoru se bo vršila planinska zabava! Vabijo se planinci, da se proslave udeležijo v čim večjem številu! Za dobro jed, pijačo, postrežbo in splošno zabavo bo najbolje preskrbljeno! Ker se planinci ne strašijo nobenih vremenskih neprilik, se vrši proslava ob vsakem vremenu! Za one turiste, ki nameravajo v »Koči na Klopnem vrhu« prenočiti, bodo na razpolago prav udobne ležišča!

Zlmsko-sportni odsek SPD v Mariboru poziva svoje člane in prijatelje na sestanek, ki se bo vršil dne 16. tm ob 20. uri v posebni sobi gostilne »Vinski hram« v Vetrinjski ulici. Ker je sestanek zelo važen, je udeležba vsega članstva obvezna.

Sport

FINALE ZA DRŽAVNO PRVENSTVO.

»Maribor« in »Jugoslavija« se resno pripravljata za nedeljsko tekmo, ki pomeni za naše mesto vsekakor višek letošnje sportne sezone. Zasluga vrlih hazenašic »Maribora« je, da bo naša publika imela priliko prisostvovati zaključni tekmi za hazensko prvenstvo države, kar upamo, da bodo poleg sportnih krogov primerno upoštevali tudi ostali forumi. Prireditelj je poskrbel, da bo tekma potekla pod čim svečanejšimi okoliščinami in je v to svrhu povabil predstavnike vseh civilnih in vojaških oblasti, ki so obljubili udeležbo. — »Jugoslavija« prispe v Maribor v soboto popoldne ob 14.51. Na kolodvoru ji bodo sportniki priredili dostojen sprejem. V beograjskem teamu nastopita tudi internacionalki Jovanovičeva na levem krilu in Hadžićeva na halfu, kar v zadostni meri jamči za splošno kvaliteto družine. — »Maribor« sicer ne razpolaga s takimi kapacitetami, ima pa izborna vigrano družino, kjer se posamezne moči v sposobnostih popolnoma približujejo druga drugi. V vseh delih družine je popolno ravnotežje, kar je glavna odlika domače družine, ki bo v nedeljo dokazala, da je vreden protivnik tudi najmočnejših družin. Sodil bo beograjski sodnik g. Nikolić.

ZADNJE KOLO PRVENSTVA.

V nedeljo popoldne zaključujejo prva moštva mariborskih klubov jesensko prvenstvo. Ob 13. nastopita »Maribor« in »Svoboda«, ob pol 15. pa »Rapid« in »Železničar«. Obe tekmi se odigrata na igrišču »Železničarja«. Zlasti srečanje »Rapida« in »Železničarja« vzbuja velik interes, ker so moči konkurentov povprečno izenačene. V tekmovanju s Svobodo pa je »Maribor« siguren favorit.

Propagande za madžarsko domačo produkcijo

Ogromna pasiva madžarske trgovinske bilance je dala povod za organizacijo propagande v korist domači produkciji. 5700 madžarskih občin z Budimpešto na čelu, je organiziralo »Madžarski teden«, ki naj manifestira napore in uspehe domače proizvodnje. V budimpeštanskih izložbah in v vseh ostalih mestih bodo razstavljeni samo izdelki madžarske industrije in obrti. Izložbe so razkošno opremljene in razsvetljene. Samo v prestolici jih je 13.000 in nudijo suknjo, platno, čevlje, svilo, stroje, opremo itd. pod firmo »Made in Hungaria«. Vsa mesta so poplavljeni s propagandnimi letaki: »Nikakor ne moremo prenesti 346 milijonov pengő pasive v naši zunanji trgovini! Kupujte samo madžarsko blago!« Radi nepotrebne uvoza tujega blaga vzdržujejo Madžari 100.000 inozemskih delavcev in 10.000 uradnikov, do čim domače delavstvo trpi veliko pomanjkanje in lakoto.

Budimpeštanski gospodarski krogi so priredili impozanten sprevod, ki ga je tvorilo 180 luksuznih in 200 tovarnih avtomobilov, na katerih sta industrija in obrt razstavila vse blago, ki ga zmorejo domače tovarne in delavnice. Zastopane so bile vse panoge od lutk do žarnic, od hišnih potrebščin do poljedeljskih strojev, od čokolade do radija. Potujoča razstava je napravila mogočen utis in bo moč madžarske produkcije manifestirala tudi v provinci, ki se je z Budimpešto pretvorila v ogromno izložbo narodne proizvodnje.

Rekord.

»Pomisli, kaj zna vse žongler v baru! Tri golobe da v klobuk in — ena, dve, tri — jih spremeni v svileno ruto.«

»Kaj bo to! Kolikokrat si že Ti stotake — ena, dve tri — spremenila v svilene obleke!«

Odkrita je bila!

— Kaj pa je s srebrnim priborom, ki sem Vam ga posodila? Saj ste mi rekli, da ga ne bodo obdržali dolgo!

— Tako je! Sedaj je že v zastavljalnici!

Sleparija nadebudnega teologa

V malem mestecu kantona Curih živi vdova Barbara, ki je kljub priletosti doživela čudno ljubezen. Pred dvema letoma, ko ji je bilo 57 let, se je seznanila z 18letnim gimnazijcem Walterjem Tomasonijem, ki ni kazal posebnih naklonjenosti do studija, vendar je imel veliko željo nadaljevati šole. Kljub nenadarnosti, ki so mu jo očitali, je vendar opazil dobrohotne poglede priletne Barbare, katerim se ni umikal, temveč jih je vedno vračal. Smatral je, da krepost zahteva od mladeniča čim vlnudnejše obnašanje. In zgodilo se je, čemur se ni dalo izogniti, kar si je želela za ljubljena Barbara. Prijateljstvo je postalo intimnejše, v mladeniču pa se je vzbudila želja, da zapoznelo ljubezen vročekrvne Barbare tudi praktično izrablji. Instinktivno je razumel zvezo med pravo posvetno ljubeznijo in posebnim načinom religioznega življenja. Razkril je svoj ljubici namero, da želi studirati teologijo in ji dejal, da mu mora postati »duševna mati«, da bo mogel kasneje, kot dobro situiran župnik, živeti z njo, ne da bi ga grizla vest. Ker pa mora nakupiti mnogo knjig, predvsem pa zlat križec, ki mu je neobhodno potreben v času priprav za vzvišeni poklic, mu je bila potrebna tudi primerna podpora, ki mu je Barbara ni odrekla. Znano je, da se mnoge ljubezni cenijo po denarnih sposobnostih bodisi enega ali drugega od zaljubljenec. Barbara pa je ljubila točno do zneska 3382 frankov, ki ga je izplačala bodočemu teologu. Prišlo pa je do trenutka, ko je plačana ljubezen predložila račun. Osleparjena Barbara je zahtevala od očeta nadebudnega mladeniča povračilo vsote, ki je bila precejšnja za razmere, v kakršnih sta živela Barbara in rodbina spretnega Walterja. Posledica njenega spreobrnjenja je bila nezogibna in Walter se je moral zagovarjati pred sodiščem. Krivdo je zvalil na očeta, češ da je z mefistofel-

skimi nasveti navajal sicer dobrega sina na nedostojno početje. Oče je krivdo priznal in bo moral porabljeni denarje odslužiti v zaporu.

Prstan pri poroki

je neobhodno potreben zlasti po strogih angleških zakonih. Imeti ga mora vsaj zaročenka. Ker pa zakon ničesar ne predpisuje glede oblike prstana, ga lahko nadomestuje kakršenkoli okrogli predmet. Svoboda, ki jo dopušča zakon v izbiri prstanov, pa se čestokrat zlorablja, kajti mladi par se raje poroči s kakršnimkoli surogatom, kakor pa da bi moral odložiti poroko radi nabave pravih prstanov. Čestokrat se pripeti, da prstan zamenja pri porokah na Angleškem navaden obroček iz železa ali medu, na katerem je poprej visela slika ali zavesa. Zaročenca sta v zadregi porabila mesto prstana tudi uho ključa, dočim je neko drugo poroko omogočil obroček, ki se vtika v nosnice podivjanih svinj ali udomačenih medvedov. Pri neki poroki je prišlo do prav komične situacije, ker sta zaročenca pozabila prstan. Ženin, nevesta in priče so prevrnili vse žepe, da bi našli okroglo stvar, ki bi naj nadomestila prstan. Toda brez uspeha. Ceremonija bi se torej morala odgoditi, ali nevesta je našla izhod iz mučnega položaja. Zašepetala je nekaj v uho ženinu, ki je zardel do ušes in izvlekel iz žepa »cucelj« s koleščkom iz slonovine, ki ju je rešil neprijetnosti.

Razvoj.

Pred poroko se ljubita — on govori — ona posluša.

Po poroki govori ona — on posluša.

No in še kasneje govorita oba — posluša pa sosesčina.

Copata.

— Od česa živi Vaš soprog?

— On piše.

— Kaj neki?

— Pisma domov.

Teple Thurston:

Sovražnikova žena

Prvi del.

»Poljubna imena lahko dajete, bistvo stvari se pa s tem ne spremeni. Vojna je! Pritožujete se nad tem, da razpisujemo cene na glave ter ostane trdovratno pri trditvi, da so vaši irski policisti varuhi postave in reda. Mi jih pa imenujemo drugače. Imenujemo jih špijone. Vojak se po svoji dolžnosti bori za svojo domovino in respektira moža, ki mu stoji v poštem boju nasproti. Špijon pa zasluži smrt. Zakaj se pritožujete, če plačamo mi glave od teh ljudi s sto funti? Jaz se tudi ne pritožujem, ko se je cena moje glave zvišala od petso na tisoč funtov. Če bi se sploh pritoževal, potem bi se pritoževal nad tem, da si ne moremo privoščiti tako visokih nagrad. Reven narod smo, vi ste pa bogati. Po denarju sodeč, ki ste ga tekom šestih let razmetali, morate biti bajneslovno bogati. V samem Londonu prebiva mogoče toliko ljudi, kot v celi naši Irski. In vendar se vam ni posrečilo, nas pobiti. In dokler boste govorili o revoluciji proti državnostvarnim in revnim močem, se vam to ne bo posrečilo. Kajti v resnici je vojna! Pred svetom tega nočete priznati, ker ne gre, da bi se velika in mogočna Anglija borila z ubogim majhnim otokom Atlantskega oceana. Na videz ste mi dali prosto, da pri tej mizi o tem debatiram in ker je gospa navzoča, bom tudi brzdal svoj jezik. Povem va msamo to: Na Irskem živi narod, ki ni angleški narod. To je narod, kojega možje in žene so drugačne. In boj, ki ga vodimo — pri bogu — ni upor, temveč vojna, v kateri hočemo zmagati. Te volje se bo držal sleherni od nas, dokler še lahko stoji na nogah in dokler ima še sape za en sam krik.«

Končal je in nehote dvignil čašo. Iz njegovih oči je švignil plamen. Jani se je zdelo, da čuti njegov žar na svojem licu. Dvignila mu je nasproti čašo še predno se je zavedala, da to nekaj pomeni. Pila sta skupaj — pila sta sama. Stephenov pogled se je povetil v vrtinice. Minister se je igral z nožem. Mož iz Ulstra je strmel v svoj krožnik. Tajnik je nervozno odpiral in zapiral svojo zlato dozo.

Pila sta skupaj — in sama.

Ko se je Jana odločila za zeleno obleko — ali je bilo to radi Meddena? Nemogoče. Ali je radi Meddena kupila rdeče vrtinice? Nemogoče je pripisati slučajem brez notranje logike kak pomen. Nekaj je pa vendarle že ob besedah Stephena, ko je napovedal obisk, moralo vzbuditi v njej slutnjo, da je to za njo važno. Mogoče je občutila v tem višek petletne dobe, ko so čudni ljudje prihajali in odhajali.

Nikakor pa ni dotedanje življenje Jane dovolilo sklepanja o kakih sentimentalni romanci, ki se odigrava med nezrelimi ljudmi, ki sledijo magnetizmu svojih teles, predno vedó, kaj je ljubezen.

Jana je bila stara sedemindvajset let. Šest let je bila poročena. Število mož, ki so ji že dvorjani, je tvorilo legijo. Stephen je gledal, kako so prihajali in odhajali ter ni z nobenim vprašanjem razodel nad tem svojega zanimanja. Dobro je vedel za nežnost občutkov, ki je bila Jani prirojena. Jana ne bi bila nikdar dovolila radi sebe, da bi jo svet zagledal kot junakinjo siromašnih scen iz kake francoske burke.

Bili so trenutki — ona o tem ni vedela —, ko je zamišljen proučeval njeno lepoto. Zdelo se mu je, da nima do nje pravice, ker je taka lepota last zgodovine, ki jo lahko vsak čas zahteva nazaj.

Ne — ni bila sentimentalnost, ki je majskega večera leta 1921 prevzela Jano.

Ko je šla po stopnicah navzdol in je bila predstavljena temni silhnati Johna Maddena, za katero je visela nad drevjem zadnja večerna svetloba, je šla v sliko, ki ji je bila nekako znana. Ta slika je bila postavljena za njo in vsa zadnja leta so bile priprave in spremembe kulis za to sliko.

Od trenutka, ko je njena roka ležala v njegovi, je vedela, da ima Madden — in samo on — čut za njeno notranjo sliko. Njegov pogled, ki jo je zadel preko sveč, je to potrdil.

Francis Cannig ji je odprl vrata, ko je odhajala. John Madden, ki je bil dosti bližje, se ni zganil.

Francisu se je nasmehnila, ko je šla mimo. Francis je bil vajen, da se mu ženske nasmehnejo. Njen smehljaj je bil zadnji, kar je videl Madden svetlega v tem prostoru. Ko so se vrata za njo zaprla, je bilo kot da se je tema sesedla nad so-

bo. Pogledal je preko vrtinice na prazen stol ob mizi. Tu je bila črna vrzel v krogu obrazov...

Jana se je nasmehnila radi Johna Maddena. Vedela je, da ji njegove oči sledijo. Bila je igra, ali nasmeh, ki ni bil namenjen onemu, ki ga je sprejel, je bil pristen.

Sama v svojem salonu si je dejala, da še ni nikdar tako in toliko občutila življenja kot sedaj, ni pa razumela, kaj je tekom dveh ur meno življenje tako obogatelo. Čutila je samo to, da je dobilo njeno življenje nov cilj in smoter.

Dolgo je tako sedela. Ura na kamnu je udarila enajst.

Še pred zadnjim udarcem se je dvignila. Nemir je bil v njej. Zvonila je. Britton je prišel.

»Ali so gospodje še v jedilnici?« je vprašala.

Singa je pritrtil.

»Spat lahko greste, Britton, prej pa recite Louisi, na, mi prinese plašč.«

Jana je šla ven pred hišo. Po samotnem prostoru je hodila sem in tja. Bila je mrzla noč. Mraz jo je oživljal. Možgani so hitreje delovali. To pa ni bilo razmišljanje, temveč pričakovanje. Okna jedilnice so bila na ulico. Okna so bila zastarta in le skozi ozke špranje je prodirala slabotna luč. Videla pa je vse pred seboj, kot da so okna odprta. Videla je ohlapni profil ministra tako, kakor ga je gledala, ko je sedel prej ob njeni strani. V ostri silhueti je videla obraz mladega tajnika. Videla je trdovratnost v očeh moža iz Ulstra in čudno odsotnost, ki je pokrivala Stephenov obraz kakor maska. Vsakokrat, ko se je obrnila proti oknu, se je obnovila ta slika, končno so pa vsi ti obrazi izginili in ostala je samo čudni papirnata belina John Maddenovega obraza in plamen v njegovih sivih očeh.

Za temi zastrtimi okni je sedel v borbi za svoj ideal, ki mu je bil dražji od krvi v žilah, mož, na čegar glavo je bila razpisana cena od tisoč funtov.

Skušala je popolnoma razumeti, kaj zamore biti tako dragoceno, da trpi mož zanj vse telesne in duševne muke. Da bi bolje razumela, je mislila na vojno. To pa ni bilo isto! Med stoterimi znanci, ki so padli, in stoterimi, ki so se vrnili, ni bil niti eden, ki bi toliko trpel kot ta mož. Bori se za sanje. Drugi so se pa borili za nekaj

stvarnega in to jim je dajalo pomoč in podlago.

»Zadnjih par let« — tako je prej pripovedoval pri mizi, »izvemši časa, ko sem bil v ječi, iz katere so me po gladovni stavki izpustili, dve leti sem živel kot zasledovana divjačina. Moji stariši imajo hišo v Rochestownu, nedaleč od Corka ob cesti v Passage. Deset mescev že nisem z njimi govoril. Enkrat sem gledal skozi plot proti hiši. Videl sem mater. Po vrtu je hodila. Boljše je, da ne ve, kdor se skriva za plotom, ker bi ji drugače hiša zgorela nad glavo.«

Jana je samo eno razumela: Življenje tega moža je bilo sveto stremljenje. Prej ni niti slutila, da je v današnji dobi sploh mogoča tolika strast vere.

Življenje je bilo tam zgoraj, kjer je luč silila skozi zastore. Obstala je in pogledala navzgor — tedaj je pa luč ugasnila. Odprla in zaprla so se vrata, odmevalo je od drugih hiš. Začula je korake na tlaku. Bližali so se južnemu izhodu. Zavila se je tesneje v plašč ter spustila v tek.

»Vi!« je slišala izgovoriti samo sebe. »Stojte — — —« Mrmrala je samo. Ni je mogel slišati.

Vendar je obstal. Obrnil se je ter šel proti njej.

Stala je in gledala, kako prihaja vedno bližje.

4.

Bilo je nekaj, kar se je Jani tedaj nepričakovano vrinilo v spomin. Stephenove besede: »Ničesar ne veš o njem in najbrž ne boš nikdar več o njem slišala.« Tako nekaj podobnega je dejal, a to z glasom, kot da je od usode tako odločeno in neizogibno. In to neizogibno se je vendarle zgodilo. To noč se ji je zdelo, da ima moč, s katero lahko tudi usodi kljubuje.

»Nimam rada, če se gre brez slovesa,« je dejala.

»Drugi so mislili, da že spite. Vaš mož je pogledal v drugo sobo in menil, da ste pretrudni za čakanje na nas.«

»Torej niste vedeli, da sem jaz tekla za Vami?«

»Ne, res ne. Kako naj bi tudi vedel? Ko sem Vas zadnjič videl, ste nosili zeleno obleko.«

(Dolge prihodnje.)

Mali oglasi, ki oblikujejo posebno in cenovno najnižjo obliko; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zemlje, dopolnjevanje in oglaševanje trgovskega ali robljarskega znanja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Bambusove smučil,
dobro ohranjene prodam za Din 300.
Vprašati v Studencih, Slomškova ulica 21. 2159

Otroka
sprejemem v dobro oskrbo. Vprašati v Tkalski ulici 9/I. 2157

Velika izbira sukna
za moške in ženske plašče od Din 50.—
naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Naznanilo!
Cenj. strankam naznanjam, da sem svojo krojaško delavnico preselil iz Cvetlične ulice v Slovensko ulico št. 12. Se priporočam Anton Tadini, krojač. 2156

Suha buka in drva,
premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Čevlje z gumijastimi podplati,
sněžne čevlje in galoše popravlja Junger, Prečna ulica 4. 2163

Mlad pes
(foksl) se je zatekel. Najditelja prosim, da ga odda proti nagradi v Tomšičevem drevoredu št. 30, Mijovič. 2165

Kupim staro zlato
srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Električno inštalacije
popravlja, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Velurje za damske plašče,
pliš, barbente, flanele kupite najceneje v manufakturni trgovini Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5. 1991

Pomije
proda Kolodvorska restavracija. 2166

Kavarna Evropa

Danes četrtek poslovilni večer g. Louis Loretty-ja

Modna trgovina ANTON PAŠ

Maribor, Slovenska ul. 4
Potrebščine za krojače in šivilje

Rokavice in nogavice

vseh vrst, kupite najceneje pri Fr. Podgoršek nasl.,

Fr. Bela Slovenska ulica št. 7

Zastopniki so iščejo!

NAJNOVEJŠE

iz domačega in tujega slovsiva

NAJBOLJŠE

za vse šole in pisarne dobite pri

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR
ALEKSANDR. 13

Spominjajte se CMD!

Prometni zavod za premog d. d.

Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog

domači in inozemski za domačo kurjavno in industrijske svrhe.

Kovaški premos

vseh vrst.

Koks

livarniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/i.